

De Heraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 23 Juni 1891 (Staatsblad No. 124.)

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de gebouwen der verredon.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE, Abonnemenden en Advertentien aan de ADMINISTRATIE Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam.
Insendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uren worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 1 September 1912. N°. 1809.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 5.30 bij vooruitbetaling, voor het vorderende Buitenland en Ned.-Indië per jaar f 8 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f —.10. Abonnemenden worden aangemoedigd door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. Advertentien: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elke regel meer f —.20. Aanvragen en vermelding van lidstaten f —13 per regel.

Opwaast tot een heiligen Tempel.

Op welken het gehele gebouw, bekwaamelijk samengevoegd zijnde, opwaast tot eenen heiligen tempel in den Heere; op welken ook zij mede gebouwd wordt tot een woonstede Gods in den Geest.
Ephese 2 : 21-22.

Op de onderscheiden beteekenissen van wat uit een wortel opwaast, en van wat door den mensch opgebouwd wordt, kan niet scherp genoeg gelet; vooral niet, zoo beide uitdrukkingen van de Kerk van Christus gezegd worden. Wordt bedoeld op wat van zelf de Kerk doet *wassen*, dan wordt de Kerk voorgesteld als een *Lichaam*. Wordt daarentegen niet van *opwassen*, maar van *opbouwen* gesproken, dan verschijnt de Kerk in het beeld van een *heiligen Tempel*.

Is er sprake van het *Lichaam*, dan heeft dit Lichaam in Christus zijn Hoofd, en in de uitverkorenen zijn ledematen. Treedt daarentegen het beeld van den *Tempel* op den voorgrond, dan is Christus de „uiterste Hoeksteen“, en zijn de uitverkorenen de „levende steenen“, die op dien Hoeksteen worden gebouwd.

De beide apostelen, die zich in 't bijzonder met de uitteekening van de gemeenschap der geloovigen bezigielden, bespreken dit beeld van den Tempel uitvoerig, en beide ontleenen het aan Jesaja 28 : 16, of wilt ge, aan Psalm 118 : 22. Natuurlijk, ook Petrus erkeert dat de geloovigen als nieuwgeboren kinderkeus *gewassen* zijn, maar hij voegt er aanstonds aan toe, dat ze juist door die geboorte uit God gekomen zijn tot Christus, en dan noemt hij Christus „een levende steen“, van de menschen wel verworpen, maar bij God uitverkoren en dierbaar, en op dien uitersten Hoeksteen, zoo roept de apostel den geloovigen toe, moet ook zij als levende steenen gebouwd worden tot een geestelijk huis, om in dit geestelijk huis, of in dien heiligen Tempel, als een geestelijk priesterdom „geestelijke offeranden op te offeren, die God aangenaam zijn door Christus“. Zoo heeten de geloovigen de *éene* *Maak* het *Lichaam*, ten ander maal het *heilige Tempel*. Steeds worden de ware geloovigen van twee kanten beken, enerzijds zooals ze in Christus geworteld zijn en uit dien wortel tot zijn Lichaam of zijn volk opwassen, en anderzijds zooals ze in Christus gegrond zijn en op Christus als den uitersten Hoeksteen worden opgebouwd. Altoos weer wat Paulus saamvatte in de korte uitdrukking: *Geworteld en Gegrond*.

Doch juist in verband hiermee is het opmerkelijk, hoerzeer er nadruk gelegd wordt op het innig verband van die beide opvattingen; een verband dat wel niet sterker kon uitkomen, dan doordien de apostel (oppervlakkig zou men schier zeggen, geheel averechts) toch van een *bouwen* bij het Lichaam spreekt, en omgekeerd, van een *wassen* bij den Tempel.

Immers in Ef. 4 : 12 lezen we: „tot opbouw van het Lichaam van Christus; en in Efeze 2 : 21: „Op welken het gehele gebouw opwaast tot een heiligen Tempel in den Heere“. Juist dus het omgekeerde van wat ge zoudt verwacht hebben. Hierbij nu aan verschrijving te denken, zou aan het heilig karakter der Schrift te kort doen. Daarvan kan geen sprake zijn. En stellig komen we den rechten zin van deze uitdrukkingen naderbij, zoo we in dit uitwisen van de voor de hand liggende uitdrukkingen het nauwe verband zien aangeduid, dat tusschen hetgeen *Christus* doet opdat het Lichaam *zou wassen*, en tusschen hetgeen *de geloovigen* doen om den Tempel *te bouwen*, noot mag worden gemist.

Diepgrijpend doet de apostel dit verband tusschen hetgeen Christus doet en de geloovigen moeten doen, in wat er vlak op volgt, spreken. Daar toch zegt hij: Het gehele gebouw moet opwassen tot een heiligen Tempel in den Heere, maar zoo, „dat ook zij zelve medegebouwd wordt tot een woonstede Gods in den Geest.“

Er moet een heilige Tempel zijn, en die Tempel moet gebouwd worden; maar in dien heiligen Tempel moet zij worden ingebouwd, niet uitwendig, doch geestelijk inwendig, zóó dat de H. Geest u vervult, en dat door den Heiligen Geest God zelf in u woont.

Er is en blijft dus altoos tweeërlei: Wat God door Christus doet, en wat de geloovigen doen in Christus, maar al moet op het onderscheid tusschen deze werking van Gods zij en tusschen de werking van onze zijde steeds scherp gelet, toch vloeien in den Geest beide werkingen weer inéén. Immers

wij als geloovigen kunnen niet bouwen, of de H. Geest zelf moet in ons innerlijk wassen ons hiertoe bekwaamen, er ons toe verwekken, en het ons doen gelukken. Een innig verband, ook daarin zich uitsprekend, dat we en zelf bouwen en zelf gebouwd worden. In het zichtbare dragen we de steenen voor den bouw van Gods heiligen Tempel aan en voegen ze in het cement der liefde saam. Maar ook anderzijds zijn wij zelve de „levende steenen“ die de Heere laat aandragen en saamvoegen om de muren van zijn Tempel te doen rijzen.

Een mystiek, zoo diep gaande, dat ten slotte zelfs ons bidden niet ons bidden meer is, maar dat de Heilige Geest voor ons en in ons bidt met onuitsprekelijke verzuchtingen.

Toch ontzinkt de ziel aan die hooggespannen eenheid van het eigen werk met het werk des Heeren zoo gedurig, en dan loopt ons ons-hechten aan Jezus weer uit of op de beneveling eener doelmystiek of op de valsche zelfvoldoening in werkelijkheid. Telkens weer het één of het ander. Of het wachten op gewaarwordingen en aandoeeningen, die ons onze ziel in Jezus doen verliezen, maar het zelf bouwen aan den heiligen Tempel doen vergeten, of wel het altoos niet pasloos en meelsnoer in de weer zijn, om onze staketsels op te zetten, maar zonder dat de ziel een woonstede Gods in den Geest wordt.

Dan worden het twee paden, waarlangs de Christenen wandelen. Het ééne pad dat zich al spoedig in de nevelen der mystiek verheft en verliest, en het andere dat uit het gelijkvloersche niet uitkomt. Dan laat de één den Heere werken en doet zelf niets, terwijl de ander, steeds volijverig, geen tijd overhoudt voor de stille oogeblikken waarin zijn Heere tot zijn ziel zou komen. En zoo komt er van het bouwen van den heiligen Tempel niets. Dan krijgt men offeranden, maar zonder Tempel, of een hoog opgetrokken Tempel, maar zonder een geestelijk priesterdom en zonder de geestelijke offerande.

Het volzalige van wat hiernaamaals komt, zal juist daarin bestaan, dat in het Vaderhuis daarboven die innerlijke tweespalt niet meer kwelen zal. Gods werken in ons en ons nooit anders bezig zijn dan voor de eere onzes Gods, zal dan in heilige eenheid de ééne ademtucht van ons leven zijn. Er zal in het nieuw Jeruzalem geen tempel meer zijn, omdat 's Heeren volk zelf de tempel zal wezen, waaruit lofzang en aanbidding opklimt.

Maar juist daarom moet, naast en met het beeld van het Lichaam en van het Volk, ook dat derde beeld van den *heiligen Tempel*, Gods Kerk op aarde steeds meer toespreken.

Wie nog het onderpand van zijn zaligheid mist, staat nog in den Voorhof. Hij daarentegen, die in de verkiezing zijns Gods van zijn zaligheid verzekerd is, kent van die ure af maar één levensdrang, den drang om zijn God te dienen, te loven, te aanbidden en te verheerlijken. En dit nu drukt juist 't beeld van den heiligen Tempel uit. Tot aan uw sterven toe priesters en priesters in het Huis uw Heeren, en Hem in zijn Tempel elken morgen en elken avond opdragende een geestelijke offerande in de vrucht van heel uw leven.

DR. A. K.

Verenigingsleven.

WAT DE ZENDING DOET.

XVI.

Voortnemens zijde, den arbeid van de zending der Geref. Kerken later afzonderlijk te bespreken, en dan ook een woord te wijden aan de R.-K. zending, kunnen we thans onze artikelenreeks voortloopen gaan besluiten. Maar dat kan niet geschieden, zonder dat we nog even vluchtigjes enkele corporaties de revue hebben laten passeren.

Voorziet noemen wij den *Christelijken Militairen-Bond voor Oost- en West-Indië*, die gevestigd te Amsterdam, afdeelingen heeft te Amsterdam, 's-Gravenhage en Groningen, en welke militairen-technien gevestigd zijn te Meester Cornelis, Baltazar, Tjilmahl, Padang, Magelang, Batavia, Ambarawa, Salatiga, Solo, Malang, Kota Rioja, Soerabaja, Semarang en Caracao.

Het *Genootschap voor In- en Uitwendige Zending* te Batavia, dagteekende uit het midden der vorige eeuw, stichtte veel nut, kwam daarna tot insinking, maar gezakte de laatste jaren weer tot bloei. Het genootschap werkt tegenwoordig op twee plaatsen in Batavia en heeft daar niet te minken succes op zijn arbeid. Het *Leger der Heil*, sedert 1894 op Java werkzaam, heeft vooral Midden-Java tot arbeidsveld en heeft zijn hoofdkwartier te Semarang. Dat hoofdkwartier is verantwoordelijk schuldig

aan het internationaal hoofdkwartier te Londen. Over 1908 bedroeg het budget f 96,000 (incl. regeringsubsidies), welke som geheel in Indië werd opgebracht, Nederland droeg f 12,500 daaraan bij, zijnde de helft der opbrengst van de zelfverloocheningsschik hier te lande.

De *Indische Kerk* omvat Europeesche en gevestigde Inlandsche Christengemeenten. Wat de eersten aangaat, zijn er op Java en Madoera 19 kerkelijke afdeelingen met 25 predikanten, op de Buitenbestittingen 15 afdeelingen met 16 predikanten. De protestantsche Europeanen zijn resp. 43,900 en 10,650 in aantal, in ronde getallen uitgedrukt.

Gevestigde inlandsche Christengemeenten vinden we op Java en Madoera met 8, Samatra met 1, de Minabassa met 11, de Ambonsche eilanden en Banda met 10, Ternate en Bajau met 2, de Zuid-Wester, Zuid-Ooster- en Aroelanden met 4, en Timor en Roti ook met 4 afdeelingen. Schakelt men de Minabassa, wegens haar verband met het N. Z.-G. uit, dan bedragen dus de afdeelingen: op Java en Madoera 8, Samatra 1 en de Molukken 20, samen 29. Het aantal protestantsche inlanders en met hen gelijkgestelden beloopt, volgens de laatste ons ter beschikking staande opgaven, in ronde cijfers, resp. 4900, 2600 en 97,750. Het aantal der lidmaten is natuurlijk veel geringer, volgens latere oudere gegevens n. resp. 2570, 1300 en 33,100.

De *Kolonie Pangoengem* werd gesticht door Mej. M. Jansz, die de voorbereiding voor haar arbeid genoot te Pail, waar zij van 1893 tot 1903 bij haar ouders woonde. Haar vader was daar rustend zending van de Doopsgezinde Zendingvereeniging. De bedoeling van de kolonie, welke naam wil zeggen „toevluchtsoord“, is, te zijn een toevluchtsoord voor sociaal-voordruifigen, die daar tevens gewonen worden op Hem, die een veilige toevlucht is in leven en in sterven. Einde 1908 is de kolonie overgegaan aan de zending der Zevendagsadvantisten, die daar in denzelfde geest voortzet. Tal van nagenoeg verongelukten komen in de kolonie weer terug tot een maatschappelijk gelukkig levenstonstand, en bovendien worden er meerdere gewonen voor het Christelijk geloof.

Bethanie te Soekabomi, voegert een filiaal van de inrichting van den heer Van der Stuur te Magelang, is nu een zelfstandige inrichting met hetzelfde doel. Het is een tehuis voor meisjes, die er een goede opvoeding ontvangen, opdat ze later in haar onderhoud zullen kunnen voorzien.

Onder de arme Indo-Europeanen te Batavia werkt de *Vereeniging „Dorcas“*, die de armoede der menschen tracht te lenigen, in de eerste plaats door werk, hoofdzakelijk naaiwerk, te verschaffen, maar ook geldelijke ondersteuning en levensmiddelen verstrekt, terwijl tevens geacht wordt, invloed te oefenen op de opvoeding van kinderen, welke overigen voor zooveel mogelijk ook wel door de vereeniging zelf ter hand genomen wordt in haar speciaal daarvoor bestemd kinderhuis.

De *Nederlandsche Vrouwenbond terverhooring van het zedelijk bewustzijn* heeft een afdeling in Oost-Indië en een in West-Indië. De eerste heeft een pension te Batavia, bedoeld als een tehuis voor werkende jonge vrouwen, en boogt de oprichting van een gelijksoortige inrichting in Bandoeng, waar haar een stuk grond te dien einde geschonken werd. De andere afdeling heeft in de West, waar het zedelijk leven niet hoog staat, een ruim arbeidsveld. Men streeft daar ook naar de inrichting van een eigen tehuis, dat als centrum kan dienen voor de afdeling, die haar taak vol ijver voert. Ook wordt gestreefd naar de oprichting van een bond, die in den kring der mannen met hetzelfde doel arbeiden kunnen.

Wat we zoo in de West zijn terecht gekomen, besluiten we ons overzichten — althans, gelijk gezegd, voorloopig — met den naam te noemen van een buitenlandsche zending, welke in West-Indië werkt, namelijk die van de *Wesleyan Methodist Missionary Society*, in 1814 oprichter en gevestigd te Londen, welke corporatie op St. Eustatius en St. Martin arbeidt en daar resp. 1 en 2 zendingen heeft. De gemeenten dezer missie onderhouden zichzelf met hulp van gouvernementssubsidies. De gemeenteleden (zonder de kinderen) zijn resp. 700 en 1720 in aantal. Het aantal schoolkinderen vinden we voor St. Martin met 73 opgegeven.

Officieele Berichten.

Door de classis Franeker der Geref. Kerken is preparatoir geëxamineerd en met algemeene stemmen tot het predikambit toegelaten de heer R. Haisma, candidaat aan de Theol. School.

Kort verslag van de vergadering der classis Leiden, 8 Aug. 1912.

Na opening der vergadering door Dr. Koers met het lezen van Gods Woord en gebed, neemt Dr. Rietberg het presidium over.

De notulen worden gelezen en goedgekeurd. Preparatoir examen van den heer S. C. de Graaf van Leiden. Na eene predikatie over Coloss. 1 : 19, onderzoekt Dr. Rudolph in exegese Oude Test. over Ps. 51; De. Impetus in exegese Nieuwe Test. over Matth. 11; Dr. Kouwenhoven in dogmatiek. Met algemeene stemmen wordt de heer De Graaf beroepbaar gesteld in de Geref. kerken; waarvoor de praeses hem met enkele woorden in kennis stelt, en de vergadering zigt hem toe Pa. 134 vs. 3.

Ingekomen eene dankbetuiging van de Provinc. Synode van Noord-Brabant en Limburg, als-

mede van de broeders te Roosendaal voor den steun, hun door prediking verleend. Nieuwe steun wordt toegesegd.

Mededeeling van de Particuliere Synode van Zuid-Holland (Noord ged.), dat zij adviseert om binnen de classis te komen tot eene organisatie ter ondersteuning van verschillende ongelukkigen.

De classis benoemt voor deze zaak Dr. Woudstra en twee diakenen, aan te wijzen voor Haezwoode en Koudekerk.

De deputaten voor emer. pred. enz. hebben ingediend hunne rekening over het vorige en hunne begroting voor het komende boekjaar. Beide worden goedgekeurd.

De zittingen van Dr. A. Roorda van Breda, beroepen naar Leiden, worden in orde bevonden.

De kerkenraad van Leiden, vernomen hebbende, dat nog zooveel doofstomme kinderen van Geref. huize in neutrale inrichtingen verpleegd worden, noodigt de classis uit te onderzoeken, of dit ook geldt kinderen uit de kerken binnen deze classis. De kerken worden opgewekt daarop acht te geven.

De kerkenraad van Hillegom brengt over het verzoek namens de broeders en zusters te Lisse, om aldaar de Geref. kerk tot openbaring te brengen.

Na elnigste bespreking wordt een voorstel omtrent deze zaak met algemeene stemmen aangenomen.

De deputaten in zake evangelisatie rapporteren, dat in zake Oegstgeest voortgeardheid wordt.

Als deputaat voor de zending wordt geconstitueerd Dr. Woudstra; en Dr. Booms benoemd tot deputaat voor de evangelisatie.

De boeken der quæstionen worden nagezien en in orde bevonden.

Bij de roudvraag naar art. 41 D.K. wordt aan twee kerken advies gegeven in voorkomende aangelegenheden.

Roepende kerk Sassenheim.

De praeses sluit de vergadering, en gaat voor in dankzegging.

Names de classis voor...
H. J. KOUWENHOVEN Dz.

Buitenland.

Duitsland. De Berlijners en de Keulenaars. (II.)

Het moet tot een strijd komen tusschen de mannen die de richting van Berlijn en hen die de richting van Keulen volgden. De Berlijnsche vakvereenigingen groeiden niet; de „Chr. Gewerkschaften“ namen in bloei en ledental toe. De Berlijners klaagden toen de Keulenaars bij den paus aan, dat hun interconfessioneel standpunt voor de Roomsche kerk gevaarlijk was, terwijl zij er op wisten dat hunne onafhankelijke houding verzet tegen de hiërarchie moest heeten. De strijd werd zoo bitter, dat tegen het einde van 1910 de Pruisische bisschoppen de Berlijners verboden de Christelijke werklidenevereenigingen te vertrekken en van de Keulenaars verlangden, dat zij het sward in de scheede zouden steken. Maar de Berlijners gaven toch hun pleit niet op. De aartsbisschop van Keulen, Fischer, kwam in Nov. 1910 van Rome terug en liet toen een herderlijk schrijven van alle kansels voorlezen, waarin te kennen werd gegeven dat de paus hem bevestigd verklaard had, dat hij neutraal tegenover beide richtingen stond, en er niet aan dacht de Christelijke werklidenevereenigingen te veroorzaken. In het begin van dit jaar gaven ook de bisschoppen van Paderborn en Hildesheim hun vrouwen in de Chr. werklidenevereenigingen te kennen.

Maar door de Berlijners werd opnieuw bij den paus geseerd. Er verscheen een werke, getiteld „de waarheid over den strijd aangaande de werklidenevereenigingen der Duitse Katholiken“, waarin het streven van de Chr. werklidenevereenigingen verdedigd gemaakt werd. Op Pinksteren hielden de Berlijnsche vakvereenigingen haar jaarvergadering. Zij hadden haren voorzitter tevoren met een St. Pieterspenning en een adres van hulde naar den paus gezonden en in dit adres stond de klacht, dat zij bestreden werden door hen „die leerden dat het streven naar verbetering van loon en arbeidsvoorwaarden als een zuiver maatschappelijke zaak met den goddiens: niets uitstaande heeft en dat daarom die organisaties welke dit streven volgden, als zoodaanaig aan de jurisdictie van de kerk niet onderworpen waren“. Daarmede waren natuurlijk de Christelijke werklidenevereenigingen bedoeld. Aan de Berlijnsche vakvereenigingen stond de paus dan ook een sympathiek telegram terwijl de leden der Christelijke werklidenevereeniging vermaand werden „niet alleen in het private leven, maar ook in het optreden naar buiten, de leeringen en werken van den Heiligen Stoel getrouw te volgen, vooral die welke in de encyclicke *forum novarum* waren neergelegd“.

Dit was duidelijk genoeg, maar nog duidelijker klonken de woorden van den paus tot den voorzitter der Berlijnsche deputatie. Daarbij verklaarde deze, dat hij het streven der Berlijners goedkeurde. „Den anderen kan ik niet bijvalven; ik veroordeel hen niet, want het is niet mijne zaak te veroordeelen, maar hunne beginselen, die verkeerd zijn, kan ik niet goedkeuren“. „Wanneer de maatschappelijke zijde van het leven van den godsdienst gescheiden wordt, zoodat de religie niet den geheelen mensch en de geheele organisatie doordringt, dan kunnen de verderfelijke gevolgen niet uitblijven“. „Het gezegde, dat de afzonderlijke leden aan het gezag der kerk onderworpen zijn, maar niet de

organisatie als zoodanig, is geheel verkeerd, onhoudbaar en ondenkbaar. De kerk heeft ook over de organisaties te gebieden“.

Men moest hierbij in aanmerking nemen, welke betekenis in den laatsten tijd de Christelijke werklidenevereenigingen voor het maatschappelijke en staatkundige leven gekregen hebben. Bij de verkiezingen voor den Rijksdag in Januari, die aan de rooden 110 leden in deze vergadering bezorgden, hebben zij de kiesdistricten van Bochum en Duisburg aan de sociaal-democraten ontrukkt, ten bate van de nationaal-liberalen en van het centrum, waardoor zij bevestigden dat zij op het gebied van de politiek neutraal zijn. Daarbij komt, dat door de Christelijke werklidenevereeniging de werkstaking in het Ruhrgebied mislukte; het plan om de staking der mijnwerkers in Engeland ook in Duitschland over te brengen, kon niet worden uitgevoerd en daardoor werd het land een onwaardeerbare dienst bewezen. Nog ligt de schitterende manier, waarop de sociaal-democratische vertegenwoordigers der mijnwerkers door de leiders der Chr. werklidenevereenigingen in den Rijksdag werden te woord gestaan en terechtgewezen, versich in het geheugen. Dat de organisatie der Chr. werklidenevereeniging — door de sociaal-democraten en de linkerszijde, die met hen in bond ging, gloeiend gehaat, en door anderen met blijdschap begroet, omdat van haar verwacht wordt dat zij een begin maken sal om de arbeiders weder voor het vaderland en den Godsdienst te winnen, — door den paus bestreden en daardoor wellicht in hare verdere ontwikkeling gekoekt werd, moet wel groot opzien wekken. De sociaal-democraten juichten!

Doch de leiders der Chr. Vereenigingen lieten zich door niets uit het veld slaan. Zij verklaarden dat zij vasthielden aan „de samenwerking van Roomschen en Evangelischen op maatschappelijk gebied met eerbiediging van leders Godsdienstige overtuiging“. Ja, zij besloten niet uit den weg te gaan voor een pauselijk verbod. Hun organisatie noemden zij een levende werklidenevereeniging. „De leden der Chr. vereenigingen hebben meer dan 30 miljoen mark bijeengebracht; zij bezitten een vermogen van 7 miljoen; zij hebben tegenover hunne 300,000 leden dagelijksche verplichtingen. Zij hebben rond duizend tariefvereenkomsten gesloten. Zij staan en vallen met de nationale toekomstige ontwikkeling van ons vaderland“, aldus verklaarden zij.

Dit optreden heeft uitwerking gehad. Bijna negentigenden van de Roomsche pers nam het voor de Chr. werklidenevereenigingen op. De Rijkssenseller werd ook in de zaak gemoeid en de *Deutsch-Evangelische Korrespondenz* deelde mede, dat zij uit goede bron vernomen heeft, dat de Pruisische regering aan het Vaticaan te kennen gaf, dat wanneer de paus de Christelijke werklidenevereenigingen verbodt of veroordeelt, aanstonds het Pruisische gezantschap zou opgeheven worden. Wat daarvan waar is, zal wel nooit bekend worden. Maar op de een of andere manier zal de Pruisische regering wel ingegrepen hebben. Men roept nu: „de Christelijke werklidenevereenigingen kunnen zonder de bescherming van de Pruisische regering niet meer bestaan“. Het is te verstaan dat een regering, die dadelijk ervaren heeft welk een kracht ten goede de Christische Gewerkschaften waren op een ogenblik toen de werkstaking in de steenkolenmijnen van uit Engeland ook in Duitschland een staking van mijnwerkers ten gevolge had, het den paus kwalijk neemt, dat hij de ontwikkeling der vereeniging moeilijkheden in den weg stelt.

Engeland. De kerk en de sociale goeden. Brotherhood societies. Ritualistische neigingen.

In de laatste 12 maanden is het nationale leven van Engeland zeer geschokt geworden door groote werkstakingen, die elkander na korte tusschenpoelen opvolgden. Evenals ten onzent is men in kerkelijke kringen bet niet eens over de beoordeeling van de vraag, welke de roeping van de kerk des Heeren ten opzichte van den maatschappelijken strijd is. Dit is zeker, dat sociale vraagstukken op verchleende kerkelijke vergaderingen behandeld werden; zoowel op het officieus kerkelijke congres der Anglicaansche Kerk, als op vergaderingen van vrije kerken. Een woord werd gesproken door een leider van werklidenevereeniging Ramsay MacDonald op een mannenvergadering in verband met de algemeene vergadering der Vereenigde Vrije kerk van Schotland. Hij zeide, dat de kerk de ziel en het geweten der natie is, die zich geeroepen moet achten de beginstelen van waarheid en gerechtigheid te verdedigen. Hij verlangde niet dat de predikant zóó predikte, alsof hij in het parlement of op eene partijvergadering het woord voerde. Eene kerk waarin het zóó toespog, zou hij verlaten, want hij meende dat hij daarvoor meer bekwaam was als een predikant. Hij verwachtte van de kerk, dat zij zijn gemoeid zou reinigen en hem zou zoeken te brengen tot een geloofsvertrouwen, waardoor ook de donkerste dag verlicht werd. De Anglicaansche aartsbisschop van Canterbury beval der gemeente naar aanleiding van een uitgebroken werkstaking het volgende gebed aan: „O God, die ons aller Vader zijt en Die alleen alle menschen eeu van zin maken kunt, wij bidden U in deze dagen van strijd en broering dat door de kracht Uwer Heiligen Geestes de wederzijdsche broederlijke liefde gevoeld worde. Neem allen toorn en bitterheid weg en vermeerder in ons den zin voor waarheid en billijkheid bij ons onderling verkeer, om der wille van onzen Heere Jezus Christus, uwen Zoon“.

Om Christelijken, broederlijken zin te bevoor-

deren en ten einde sociale tegenstellingen te verzoenen, zijn in Engeland „Brotherhood Societies“ gesticht, die in het laatste jaar zeer toegenomen. Onder het devies: „Een is u Meester, Christus, en gij zijt allen broeders“, hebben deze velen, die van de Kerk vervreemd waren, vooral mannen, tot eenvoudige Godsdiens- oefeningen, voordrachten, debatten vergaderd en menschen van verschillende stand nader tot elkander gebracht. Op de laatste conferentie in „Whitefields Tabernacle“ te Londen waren vertegenwoordigers van 20.000 broeder- en zusterschappen, die ongeveer 600.000 leden tellen, aanwezig. Of men niet beter doen zou om te trachten hen, die afgedwaald zijn van hunne Kerk, weder tot de gemeenschap der Kerk terug te voeren? Alle Kerken klagen dat haar ledental afneemt, en wanneer dan de arbeid van vele Christenen in den lande aangewend wordt om Christelijke vereenigingen te stichten, dan wordt de Kerk des Heeren als vanzelf op den achtergrond geschoven.

Wanneer men indenkt voor welk een taak de Kerk des Heeren in deze dagen staat, zou men licht meenen, dat de strijd die in de Anglicanische Kerk gestreden wordt over het kleed der ambtsdragers, eigenlijk kinderachtig is. Wat doet het er eigenlijk toe, of degen die het H. Avondmaal bedient, een swart of een wit of een gekleurd kleed draagt? Maar de partijen in de Anglicanische Kerk weten zeer wel, dat de vraag welke kleederen er in de kerk door de predikanten zullen gedragen worden, niet een vraag is van decorum, maar dat daarrachter de vraag ligt, of men in de Anglicanische kerk al dan niet roofoel mogelijk het Roomsche ceremonieel zal volgen, hetgeen dan weer samenhangt met de opvatting die men van het Sacrament heeft. In minstens 1500 kerken van Engeland draagt de predikant bij het Avondmaal een kleed, dat veel op dat van de Roomsche priesters gelijkt; en in die gemeenten neigt men er toe om het Sacrament als het Roomsche missoffer te vatten, de Avondmaalsgebeden worden onhoorbaar en de „communie“ wordt dan ook zonder communicanten geleverd. Kortom, uit het Avondmaal wordt van leverde de mis geboren. Daarmede komt overeen, dat in 29 kerken der Londense diocese het „Allerleienfeest“ gevierd werd. Over het algemeen is het Zuiden van Engeland meer Ritualistisch gesind dan het Noorden. Wij houden het er voor dat ook in Engeland door de inwendige verdeeldheid der Kerk schelding van Kerk en Staat wordt voorbereid. De Staat is groepen het Ritualistisch streven te wederstaan; de meerderheid der Anglicanen bezit de neiging tot het wederinvoeren van Roomsche leerstellingen en praktijken, en daarom ligt het voor de hand, dat de Overheid eenmaal aan de Staatskerk vrijheid geeft om zelve te beslissen, wat in haar bezemrecht van bestaan al hebben en wat niet.

WINCKEL.

Voop Ainderen.

NIET LOSGELATEN DOOR GOD.

III.

GEVAREN VAN BEVORDERING.

Onder de jongelui met wie Rodolphe verkeert zijn er twee, die hoewel tot aansienlijke families behorende, hem toch als hun zeer bijzondere vriend beschouwen. Dat hiervoor een minder edele oorzaak bestaat, komt Rodolphe Valton niet in de gedachten; zij n. deden hun voordeel met zijn ijver, helder oordeel en kennis.

Nauwelijks is de gezagvoerder van boord, daar stapte de oudste vriend op Rodolphe toe. „Zeg, ga je mee een heerlijk avondje te Cadix doorbrengen?”

„Oumogelijk, Gaston; de orders zijn formeel, de bevelvoerende officier zal het niet verorloven.”

„Wij zullen het hem niet vragen“, valt de tweede in, „ga mee naar mijn hut.”

Daar wordt het plan ontvouwd. De scheepsjongen heeft een visscher overgehaald zoo gauw als de vesper geluid wordt, aan stuurboord te komen, die zal alle drie naar het beroemde koffiehuis van Miguel Sansa roeien; daar komen de deftigste jongelui uit Cadix, de tuinen, grotten, fontein, salen van dat koffiehuis overtreffen in fraaheid en rijkdom het schoonste, dat zelfs Parijs kan aanwijzen.

„Gevoel voor de discipline komt boven.“ Gaston, de kapitein heeft allen, zelfs den officieren, gelast aan boord te blijven; overreden wij die order, zoo worden we voor insubordinatie gestraft.”

„Gekheid Rodolphe, de kapitein heeft familie te Cadix, al keeren de mannen terug, hij passagiert; kom, trek een mooi baasje aan en zorg, dat ge, als ik fluit, bij de derde geschutspoor zijt.”

Besluiteloos verlaat onze Rodolphe de hut en zoekt zijn eigene op. Lust om met deftige lui in aansienlijk gezelschap te komen heeft hij georg, maar er zullen uitgaven moeten gedaan worden en al heeft hij nog heel wat gage te goed, flink bij kas is hij niet; nadat hij zorgvuldig zich heeft gekleed, opent hij een ijer kistje om naar nog eenig geld te zien en dit bij zich te steken, in geval hij zelf vertering moet maken.

Wat overkomt Rodolphe? Hij springt achteruit, als had een adder hem gestoken; hij ziet bleek, hij stamelt: „O, hoe schrikkelijk!“ Een schot uit het kistje losgebrand of een bom daarin ontploft, had hem niet meer kunnen onstellen. Een klein, rond, plat pakje dat tusschen enkele brieven ligt, heeft die uitwerking gehad.

„Wat het bevat? ‘t Goudstukje van de weduwe Chambre, wier naam op het platte, ronde pakje geschreven is.”

Ontroerd en bevig bewegen zet Rodolphe zich neer. Zal hij tot het einde toe ontrouw worden aan de belofte haar gedaan? Zal hij den eersten dag des Heeren, (gelijk zij den Zondag altijd noemde), aan den wal in vermask, wie weet hoe zondig, gaan eindigen?

Als in een droom gaan hem de laatste vier jaar door de gedachten. Hij ziet hoe het niet bidden op dien eersten avond aan boord van de „Bellona“ het begin is geweest van zijn vergeten en verlaten van God en Zijn woord. En wat nu? „Alleen, sijnen“ gaan ten hemel in“, heeft de Cevenolsche gezegd. Zijn besluit is genomen. Met een: „Heer, help mij, al is het onverdiend“, gaat Rodolphe naar stuurboord, reeds tweemaal heeft hij Gastons fluitje gehoord.

„Hal wat laat je op je wachten van dag maar je bent dan ook in de punten“, roept Louis uit. „Doch wat scheelt je, heb je een, spook gezien; kerel, wat zie je er uit!”

„Ik ga niet, Louis en Gaston; de kapitein heeft beslist verboden van boord te gaan, blijft ook, berondigt u niet.”

„Bezondigt, waar haal je dien onzin vandaan?”

„Heeft het spooksel je sijn gemaakt, zeg?” „Ga je mee of niet?” „Nee, ik blijf aan boord.” „Dag kwesel! Waarom kom je nu pas uit den dop?”

Langs de valreep afgedaald zitten de schouderophalende jongelieden weldra in het bootje en als Rodolphe in zijn hut zijn te lang vergeten Bijbel opneemt, zetten zij voet aan wal te Cadix.

‘t Eene hoofdstuk der Spreuken voor en het andere na wordt door den jongen man gelezen, soms twee-, driemaal herlezen. De schemering valt en nog verdiept hij zich in de H. S., wordt door haar vermaand en bestraft, maar toch ook bij oogenblikken bemoeidigd.

God had hem niet losgelaten. Hij gebruikte om dezen bijna verloren soon te doen wederkeeren het goudstukje en het Bijbelje der vrome Cevenolsche.

IV.

WEDERBIEN.

De „Bellona“ moest na haar vierjarige afwezigheid dokken en haar bemanning kreeg een verlof van zes maanden. Wat zal Rodolphe met zijn verlof doen? Hij zal naar het Zuiden reizen en zijn bloedverwanten en de weduwe Chambre bezoeken.

Op een vrachtschip van de binnenwater volbringt Rodolphe goedkoop en aangenaam de reis naar Cete, een reis, welke in die dagen sommen sou verlonnen hebben. Van Cete begeeft hij zich te voet naar de plaatsen waar zijn bloedverwanten wouden en na die berocht te hebben, besluit hij op de een of andere wijze uit te vinden of de weduwe Chambre nog leefde en zoo ja, waar zij woonde; zoo gaat hij op weg naar Toulon.

‘t Is een schoone dag in Maari. De zachte zuidenwind heeft den grond met bloemen geoid, de bosschen staan in volen doot te prijken en alles ademt vernieuwd leven. De verweerde puinhoopen van een kasteel steek grillic daarbij af. Dat wil ik op mijn gemak besien, denkt een eenzaam wandelaar en zet zich in de schaduw van den bouwvalligen toren neer.

Hij heeft daar niet lang gerust, toen hij voetstappen hoort op de dorre blaren, die daar dik op elk voetpad liggen. Een meisje en een oude vrouw gaan, niet ver van de plaats waar Rodolphe zit, voorbij; zij dragen tusschen haar beide een zware mand met waschgoed, dat zij ginds in de beek zullen spoelen.

„Laat mij u vervangen!“, zegt Rodolphe tot het oudje. „Zij en ik kunnen dat veel beter doen dan u“ en in weinige oogenblikken heeft hij de mand aan den oever der beek gezet en wil nu aan het spoelen gaan.

„Noen, neen! mijnheer de officier! dat nooit!“ zegt het meisje.

De oude vrouw is naderbij gekomen en wil hem voor zijn vriendelijkheid bedanken; doch vindt geen woorden en staart hem sprakeloos aan. Rodolphe op zijn beurt is ook verbaasd: „Wat is u het juffrouw Chambre!“ roept hij uit. „Ik ben zelve Rodolphe Valton, dien u te Toulon, nu acht jaar geleden, hebt gehuisvest en dien gij door uw goudstuk en uw Bijbel voor altoos hebt gered!”

Nu verhaalt hij haar, wat de vriendelijke lezers reeds weten, doch heldert haar zijn laatste woorden aldus op:

De kapitein der „Bellona“ keerde des avonds terug en nog was de eerste wacht niet uitgezet, toen een sloop, met de Spaansche vlag in top, langsheeps kwam; een officier verzoocht om den kapitein te mogen spreken. Aan boord gekomen, begaven beide zich naar de kajuit. Den volgenden morgen moesten allen aantreden en vernamen, dat de beide jeugdige edellieden in een Spaansch koffiehuis waren gevangen genomen. De politie koesterde reeds lang de verdenking dat er allerlei, door de wetten verboden praktijken, daar werden uitgeoefend; dien Zondagavond deed zij daar een inval en onze jongelui stelden zich aan het hoofd der Spaansarden, die zich met geweld wilden te weer stellen, trokken hun sabels, kostten hun pistolen en ware het niet om hun Fransche uniform geweest, zij zouden naar Spaansch recht zijn gestraft. Onze kapitein beloofde hen in ‘t vaderland voor den krijgsraad te brengen, als zij ‘t Maandags aan boord werden teruggebracht. Zij werden beide voor goed uit de marine geweerd.

„Denk nu eens, beste vriendin, hoe het met mij zou geweest zijn, indien God in Zijn Voorzienigheid uw goudstukje niet gebruikt had, om mij aan boord te houden“. Dat de thans van onderdom bevende stem der goede weduwe met haar beschermeling een dankpsalm zambief, sprak van zelf; nietwaar? Geen vult goed behoeft zij meer te waschen, Rodolphe Valton, de latere admiraal, heeft zijn gesloopte moeder tot aan haar laatste ure doen verzorgen en tot aan zijn jongsten smik haar liefde en trouw in eere gehouden.

HOOGENBIJK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Kamerik (ze maal), J. Ozinga, te Weeringerveen. — Zalt-Bommel, G. de Jager, te Wolphaartsdijk. — Kruijningen, Wons en Engwiler, W. S. Pontier, cand. te Rotterdam. — Zonnenmaire, F. Bruinsma, te Clansburg. — Borum en Ambt-Vollenhove (A), B. van Halstema, cand. te Nijmegen. — Houwerzijl, P. H. de Jonge, te Steeuwijk.

AANGENOMEN: Duisburg (Duitsch) en de benoeming voor den geestelijken arbeid onder de Hollanders in Essen, Bochum, Wattenscheid en Herne c. a., W. B. Renkema, te Renkum.

BEDANKT: Alkmaar, F. W. H. Bramer, te Heinkensand. — Tholen, G. Meyer, te Marum. — Lutten a/d Dedemsvaart, G. Doekes, te Nieuwddorp.

Breda. Da. A. Roorda nam Zondag, wegens vertrek naar Leiden, afscheid van de gemeente met een predikatie over Hand. 8: 39. Na de predikatie werd Da. Roorda op zeer waardeerende wijze toegesproken door Da. J. H. Donner. De gemeente zong den scheidsden leerzaal Psalm 121: 4 toneel.

Amsterdam. Da. H. W. v. Loon, die emeritaat heeft aangevraagd, hoopt in de maand September nog al zijn werk te Amsterdam te verrichten om, na verkregen emeritaat, op Woensdag 2 October des avonds 8 uur in de Keizersgrachtkerk afscheid te nemen.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Woubrugge (toez.), B. J. Werther, te Otterloo (Geld.). — Eext c. a., Donkerbroek en Hanle (toez.) K. v. d. Kamp, cand. te Groningen. — Waarde, E. V. J. Japchen, cand. te Utrecht. — Doorn, B. J. C. Rijnders, te Doornspijk.

AANGENOMEN: Heerenveen c. a. (Engwiler), S. Winkel, te Franeker. — Burgh op Schouwen, D. van Maanen, hulppred. te Wollega. — Oostersee en Echten, N. Padt Jr., cand. te Amsterdam.

BEDANKT: Schildwolde, J. Thijssen, te Kantens. — Brakel, H. W. Th. Jansen, te Werkhoven.

Advertentiën.

Heden ontliet in het Diaconessenhuis te Gravingen, in de hoope des eeuwigen levens, onze geliefde en zorgdragende Echtgenoot, Vader en Grootvader

MEINDERT UBBENS, in den ouderdom van acht-en-vijftig jaren, na een gelukkige Echtvereeniging van bijna dertig jaren.

Wed. T. UBBENS—BOUWMAN. J. M. UBBENS. M. J. UBBENS. J. UBBENS— en Kinderrn. RIJPSMA.

H. UBBENS. R. UBBENS. M. UBBENS. P. H. UBBENS. H. UBBENS. B. H. UBBENS. A. L. UBBENS.

Uithuizermeeden, 26 Aug. 1912.

Tot onze droefheid nam de Heere heden onverwacht van ons weg onsen geliefden ambtsbroeder

MEINDERT UBBENS, die jarenlang de gemeente alhier als diaken met toewijding gedient heeft. Zijn henegeen was in vrede.

Trooste de Heere zijne weduwe met hare kinderen in dit armstelijk verlies.

Namens den Kerkeraad der Geref. Kerk: Ds. C. J. v. d. BOOM, præs. J. ENGELSMAN, scriba. Uithuizermeeden, 26 Aug. 1912.

Getroffen door de vele en hartelijke bijken van belangstelling en liefde bij gelegenheid van mijn ambtsjubileum ontvangende, zij het mij verdund langz dusen weg aan allen, die hebben medegewerkt om den riden Aug. voor mij en de mijnen tot een onvergetelijken dag te maken, mijn hartelijken dank te betuigen.

J. BAKKER. Emmen, 26 Aug. 1912.

L. G. WEISZ & Co., Commissionairs in Effecten, WESTERMARKT No. 21 AMSTERDAM.

Stijl Orgel.

TE KOOP een eerste klasse Amerik. Stijl Orgel in eikenhouten moderne kast met doorlopende Harp, 14 registers, 3/8 spel. Te zien bij W. KOOY, Tollensstraat 49, Rotterdam.

Christelijke Jongedochters, welke nog niet gesponneerd zijn op, of nog geen kennis gemaakt hebben met

„MARTHA“

Maandblad, gewijd aan de belangen onzer Jongedochters, onder redactie van Ds. J. J. BERENDS te Maasland en Ds. F. W. SLUYTER te Maasland, vragen een profnummer aan bij haren Boekhandelaar of bij ondergeteekende.

Prijs per jaargang f. 1.25. Voor Vereenigingen bij minstens 5 ex. a f. 1.— per jaargang.

N. J. GOVERS, Uitgever. MAASLAND.

KERKMEUBILERINGEN. Gemakkelijke oondities. SCHIPPERS BROS. - DEN HAAG. Stationsplein 67.

GLOED.

Gloed voor stoververwarming in kerken en stichtingen, geeft reuk noch warm, is zeer doelmatig en gemakkelijk; door gloed te gebruiken wordt het werk der kosteren op den Zondag ten eerste beperkt.

Gloedfabriek „Vesuvius“, S. VAN VLIET, - ZAANDAM.

ALGEMEEN ZUIDHOLLANDSCH ADVERTENTIEBUREAU

Kantoor: DUNNE BIERKADE. 31 Filialen te ROTTERDAM en ZUTPHEN.

Belast zich met de plaatsing van Advertentiën in alle BINNEN- en BUITENLANDSCHE BLADEN en staat daarbij haar Clienten, indien verlangd, met de meest uitgebreide voorlichting ten dienste. Hooge kortingen op de particuliere prijzen.

Dunne Bierkade No. 31, 's-Gravenhage. Telefoon Intercommunaal 929. Opperlicht in 1896.

Christel. Vereeniging van Nederlanders te Londen.

Bovengenoemde vereeniging verzadert eiken Dinsdagsavond te 8 uur in 't gebouw van het Duitse Christel. „Kaiserheim“, 49 Charlotte Street, Fitzroy Square W.

Verdere inlichtingen versprekt gaarne de Secretaris J. BOER, 50 Burnfoot Avenue Maunster Rd, Londen S. W.

LEVENSVZERKERING

de Nederlanden in 1848

BRAND - VERZEKERING

INBRAAK

DEN HAAG (voeger Zulpben). Directie HEDQY. KAPITAAL. / 4.000.000.000. RESERVEFONDS rub. - 1.500.000.000

ELKA WATCH

met gangtabel. Kon. Ned. Meteorologisch Instituut.

KALVERSTRAAT 206

KIEK. ELKA WATCH

HET BESTE HORLOGE / 12.50.

Koninklijke Hollandsche Lloyd.

Geregelde Stoomvaartdienst tusschen Nederland, Brazilië, Uruguay en Argentinië.

Stoomschip „Eendland“	van Amsterdam 31 Aug. van Santos 29 Sept.	Montevideo 4 Oct.	te Buenos-Ayres 5 Oct.
Stoomschip „Zeelandia“	van Amsterdam 4 Sept. van Lissabon Rio de Janeiro 9 Sept.	Dover 5 Sept. Boulogne s/M. 23 Sept.	Corunna 7 Sept. Montevideo 26 Sept. te Buenos-Ayres 27 Sept.

Voor inlichtingen wende men zich te Amsterdam tot den Koninklijken Hollandschen Lloyd, Prins Hendrikade 131, (Telegramadres „Realloyd“), of te Rotterdam tot D. Buszger & Zoon en te 's-Gravenhage tot Crans & Co.

JOHs. ALBERTS,

Tabak- en Sigarenmagazijn „BILDERDIJK“

Bilderdijkstraat 5, - Amsterdam. Ruime sortering van goede merken in elken prijs. ZONDAGS GESLOTEN.

Spaarbank

VOORDE Stad AMSTERDAM. (Opggericht in 1848).

Hoofdbureau, Tijdelijk: Reguliersdwarsstraat 73a. Geopend: ELKEN WERKDAG van des morgens half 10 tot des avonds half 9 uur.

Bijbureaux: Haarlemmerplein No. 4 Bilderdijkstraat No. 194. Ceuuurbaan 131 „Zeemanshuis“, Kadijkplein No. 8. rite Van Swindenstraat No. 19. Geopend: ELKEN WERKDAG des morgens van half 10 tot half 1 uur en des avonds van half 7 tot half 9 uur.

en Laurierstraat No. 122. Geopend: ELKEN WERKDAG des avonds van half 7 tot half 9 uur. Mr. H. J. J. POST, Directeur

DE DIERENWERELD

door Dr. A. J. C. SNIJDERS, 4 Deelen met bijna 400 fraaie afbeeldingen. Dl. 1. De Zoogdieren. Dl. 2. De Vogels. Dl. 3. De Krupende Dieren, Tweeslachtige Dieren en Visschen. Dl. 4. De Ongewervelde Dieren. Elk deel met uitvoerig register.

Alle 4 deelen samen, tijdelijk voor slechts /150 in 4 fraaie banden voor slechts /250. Verkrijgbaar bij D. BOLLE, Bazar van Goedkoopste Boeken, Hang 98, Rotterdam. Franco aan ontvangst van Postwissel, waarop melden: De Dierenwereld.

ABSHAUBBIN'S of Anti-Rheumatische Watten.

Deze watten zijn het zekerst werkend middel tegen alle pijnen of ongemakken door gevatte koude ontstaan, bijzonder door de zoover gevreesde plaag, Rheumathiek, Kieppijp, Schouderpijn, Spierepijn in nek, armen of beenen enz. enz. Bij het heerschende weer kan men spoedig van die boose pijnen verlost zijn door het gebruik mijner sinds 50 jaren beroemde watten. Ze zijn uitstekend, goedkoop en onschadelijk voor het gebruik tegen andere kwalen.

Prijs 30 cents per pakje. Verkrijgbaar bij den hoofddepouhouder A. BREETVELT Az., Delft en verder bij: W. A. Schade & Zonen, Amsterdam, Nieuwendijk. Christian Annegam, Amsterdam, Paleisstr. h. Singel.

Ger. Mann, „de Huisvrouw“, Amsterdam, Heiligenweg. Jacobson & Manus, Amsterdam, Jodenbreestraat. Meij. N. Moransard, Haarlem, „de Vijf“. H. Meijer, Haarlem, „In de Katoenbaal“. A. Vlaanderen, Hilversum. G. de Barbanson, Nieuwediep. Iserief & Zonen, Den Haag, Veenestraat. M. R. C. Lippits, Hoorn. Z. C. Theising, Alkmaar. Wed. F. Wierper, Weesp. G. Appelma, Westwoud. H. J. Appelma, Hem. I. Luidjendijk, Maasland. Gebr. Liser, Assen. E. Lakke, Meppel. I. van der Vaart, 's-Bosch. J. C. van Aken-Kroonen, Breda. Bousemaker & Co., Leiden, Vischmarkt. Ger. Wassink, Arnhem. Gez. Weghuis, Zwolle. G. J. Rijndijk, Ridderkerk. P. Bontbond, Steeuwijk. A. Velders, Heerenstraat 59, Zeist. P. Graaushuis, Zaandam. Wederverkoopters gevraagd.

Boek- en Courantdrukkerij: Dr. Roeyen Kroeg & BAKEL, Amsterdam.

Dit blad wordt bijdragen van dit blad betreft, aan de ADMINS. Insendingen, d. kraanen voor het „Daar b...“

Ook in het zelf en in Een deel niet roept ook het Zoo nu spr het geestelike orde komt, de ander maal v aankomt op lichaam. B.v. gelijk het lic heeft, en al de vele zijnde, t alzo ook Ch we van deelen met name in I „Uit welken, (d lichaam, naar deel in zijn ma bekomt.“

Teruggesbrac beduidt dit, hypertrophie i zijn, maar dat, van God bedoe Atrophic noen van onze lichaam vernagering is van hypertroph lichaamsdeel b Zoo kan lema pen en wegges wordt in zijn atrophie. Of o hart hebben, i groot is, en dat En julst 206 le van Christus p in dat Lichaam die aan bloedad andere deelen, len, en zoodoe en in den v Christus se wil in het Lichaam en alle leden g Heeren uitgeg op één punt d schrijden.

Die heilige Christus nu re daarentegen w reeds daalde na ken, Al die eeu Zoo is het nog blijven. Het i nog wel, maar deel te ster l in toon tot z Drieëenig in h Onderscheid van het Licha ook in Christus hangen aan dr richtingen, 2e en 3e, aan de l in de enkele i In geestelij lijke leven een door het gevee mystiek, of t dreigt het ge door te sterke z zoo licht in methodisme. Zou het go factoren in el naar julste ver harmonie, sâa tuurlijk lichaam gevoelen, het l licht in de ad in het zenuw moeten inwet Christus Kerk verstand en v veren klank v Maar zoo t niet, en zoo dag niet zijn. bliken gewet rein de harm maar nauwelij